

Σελίδα από τη βιβλιοθήκη ↔ στο σπίτι

Σκοπός:

Ο σκοπός της υλοποίησης του προγράμματος είναι τα παιδιά να γνωρίσουν τι είναι το φως, τη σύνδεσή του με τις μέρες του Πάσχα, τους συμβολισμούς του στη θρησκεία μας και τον ρόλο του στην επιστήμη και την τέχνη. Στη συνέχεια, αξιοποιώντας το φως μπορούν να διασκεδάσουν με παιχνίδια μες στο σπίτι.

● Παιδαγωγικοί στόχοι:

Τα παιδιά

θα γνωρίσουν το φως, τις ιδιότητες και τις χρήσεις του

θα εξοικειωθούν με την έννοια, τον συμβολισμό, την αξιοποίηση του φωτός

θα παίξουν παιχνίδια με το φως και τη σκιά που δημιουργεί

● Προσδοκώμενες

δεξιότητες:

Να αναπτυχθεί η περιέργεια, η παρατηρητικότητα και η κριτική σκέψη των παιδιών.

Να προαχθεί η συνεργασία μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Να καλλιεργηθεί η σύνδεση του φωτός με τις Αγίες Μέρες του Πάσχα.

Να πειραματιστούν με το θέατρο σκιών και να διασκεδάσουν παίζοντας παιχνίδια με το φως και τις σκιές.

Να αναζητήσουν τις πηγές φωτός (φυσικές/ τεχνητές)

Προτεινόμενη βιβλιογραφία:

— Αγγελίδου, Μ. (2014). Ιστορίες που τις είπε το φως. Μεταίχμιο.

— Μανδηλαράς, Φ. (2010). Ο Προμηθέας και η φωτιά. εκδ. Παπαδόπουλος.

— Μανδηλαράς, Φ. (2011). Ο Φαέθοντας και το άρμα του Ήλιου. εκδ. Παπαδόπουλος.

— Μαντούβαλου, Σ. (2018). Η πεταλούδα της σκιάς. Μεταίχμιο.

— Πούλος, Κ. (2019). Είμαι ο Ήφαιστος. Μεταίχμιο.

— Σαρή, Ζ. (2012). Όταν ο ήλιος... Πατάκης.

— Σερέφας, Σ. (2011). Πωλούνται σκιές. Πατάκης.

— Berne, J. (2019). Σε μια δέσμη φωτός. (Ε. Δουκάκη, Μτφρ.). Καλειδοσκόπιο.

— Bordiglioni, S. (2014). Γύρω από τη φωτιά. (Δ. Δότση, Μτφρ.). Κέδρος.

— Isol, (2015). Νοτούρνο. Μάρτης.

— Voigt, M. (2019). Ένα φως για τη νύχτα. Ίκαρος.

Προτεινόμενα βίντεο:

▲ Light
διαθέσιμο [εδώ](#)

▲ Pilobolus Dance Theatre
Shadowland - Sadler's Wells is Dance
διαθέσιμο [εδώ](#)

Φάος ← φωτίζω Φως, φανός, φανάρι, φαεινός, φάσμα, φανερός, φακός, φωτεινός....

Ορισμός Το φυσικό φως παρέχεται άπλετα από τη μοναδική φυσική πηγή φωτός στον κόσμο, τον ήλιο.

Το τεχνητό φως είναι ένα σύνθετο στοιχείο το οποίο μπορούμε να το πλάσουμε, να το περιορίσουμε ή να το οργανώσουμε με πολλούς διαφορετικούς τρόπους.

Το φως είναι η βασική προϋπόθεση για τη ζωή των οργανισμών, την ανάπτυξή τους, τη διατήρηση του πλανήτη με τη μορφή που έχει σήμερα. Είτε φυσικό είτε τεχνητό βοηθά τους οργανισμούς να επιβιώσουν, επιτρέπει στα φυτά να αναπτυχθούν και, φυσικά, διευκολύνει και ομορφαίνει τη ζωή των ανθρώπων.

Το φως:
στην
επιστήμη,
θρησκεία,
μυθολογία,
ποίηση,
παράδοση και
τέχνη

→ Επιστήμη

“Για το υπόλοιπο της ζωής μου, θα αναλογίζομαι τι είναι το φως”. Albert Einstein

Η επιστήμη της φυσικής έχει ορίσει το φως ως ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία που εκπέμπεται από τα σώματα και ανιχνεύεται από το ανθρώπινο μάτι. Συνεπώς είναι το αίτιο της όρασης. Είναι όμως και το αίτιο των χρωμάτων του ουράνιου τόξου.

→ Θρησκεία

Η Ορθόδοξη Χριστιανική θρησκεία έχει τονίσει τη σημασία του Φωτός, το οποίο κατέχει ιδιαίτερη θέση στο τελετουργικό της. Στην Παλαιά Διαθήκη, το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στη δημιουργία του κόσμου από τον Θεό. Από τα πρώτα στοιχεία που δημιούργησε ήταν το φως, δηλώνοντας έτσι την ιδιαίτερη σημασία του στην ύπαρξη του κόσμου. Η ξακουστή φράση:

καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς

είναι χαρακτηριστική. (Γένεσις Α' 3)

Τα Θεοφάνεια είναι μεγάλη χριστιανική γιορτή αφιερωμένη στην βάπτιση του Ιησού Χριστού από τον Άγιο Ιωάννη και εορτάζεται στις 6 Ιανουαρίου. Η γιορτή των Θεοφανίων λέγεται επίσης και **Φώτα** (ή Εορτή των Φώτων) γιατί σύμφωνα με το Απολυτίκιο ο Χριστός ήλθε για να φωτίσει τον κόσμο.

Την Μεγάλη Εβδομάδα, την οποία διανύουμε, το φως των κεριών είναι παρόν στη λύπη και τη χαρά. Τη Μεγάλη Παρασκευή το βράδυ, οι πιστοί ακολουθούν την περιφορά του Επιταφίου, ψάλλουν ύμνους και κρατούν αναμμένα κεριά με σκούρο χρώμα, δηλώνοντας τη θλίψη για τη θυσία του Ιησού. Το Μεγάλο Σάββατο μαζεύονται στην Εκκλησία κρατώντας την πασχαλινή λαμπάδα. Πριν τα μεσάνυχτα όλα τα φώτα του ναού σβήνουν και ο ιερέας εμφανίζεται στην Ωραία Πύλη προσφέροντας το Άγιο ή Αναστάσιμο Φως λέγοντας, «Δεύτε Λάβετε Φως».

Οι λαμπάδες ανάβουν η μία μετά την άλλη και ο ιερέας ψάλλει το «Χριστός Ανέστη». Ακριβώς τότε στον περίβολο της εκκλησίας αρχίζει με βεγγαλικά και πυροτεχνήματα η γιορτή της Ανάστασης.

Το φως:
στην
επιστήμη,
θρησκεία,
μυθολογία,
ποίηση,
παράδοση και
τέχνη

→ Μυθολογία

Το φως αναφέρεται σε έντονο βαθμό στη μυθολογία, τόσο στην ελληνική όσο και στη μυθολογία άλλων αρχαίων λαών που το παρουσιάζουν σε διάφορες μορφές (ήλιος, σελήνη, αστέρια, κ.ά). Η αναφορά του ξεκινά από τη δημιουργία του κόσμου και επεκτείνεται σε μύθους που αφορούν το φυσικό αλλά και το τεχνητό φως, ακόμα και σε θεούς- προστάτες του.

“Από τη Νύχτα και τη Σιωπή έγινε το χάος, από το Χάος και τη Νύχτα ο Έρως, από τον Έρωτα το Φως και από το Φως η πρώτη γενιά των Θεών.” Αντιφάνης, 408 -334 π.Χ

Στην ελληνική μυθολογία, ο Ήλιος ήταν γιος του Τιτάνα Υπερίωνα και της Τιτανίδας Θείας και αδελφός της Σελήνης και της Ηούς (Αυγής). Προστάτης του ήταν ο θεός Απόλλωνας, γιος του Δία, ο οποίος καβαλούσε το άρμα του και διέτρεχε κάθε μέρα τον ουρανό φέρνοντας φως στην οικουμένη. Τον έλεγαν και “Φοίβο” που σημαίνει φωτεινός.

Ο Προμηθέας, ήταν γιος του Τιτάνα Ιαπετού και της Ωκεανίδας Ασίας ή Κλυμένης. Επειδή ήταν ο δημιουργός των ανθρώπων, παρακολουθούσε με ενδιαφέρον την πορεία τους στη γη. Βλέποντας την κατάντια του ανθρώπινου γένους και την αδυναμία του απέναντι στη φύση, ο Προμηθέας αποφασίσε να του χαρίσει τη φωτιά. Έτσι, επισκεπτόμενος το εργαστήρι του θεού Ήφαιστου, έκλεψε σπίθες από τον τροχό του και τοποθέτησε τη φωτιά σε ένα κούφιο βλαστό νάρθηκα για να την δώσει κρυφά στους ανθρώπους. Τους έμαθε πώς να χειρίζονται τη φωτιά, να δημιουργούν εργαλεία και να βελτιώσουν τη ζωή τους.

→ Ποίηση

“Τι θα πει φως; Να κοιτάς με αθόλωτο μάτι όλα τα σκοτάδια.”

Νίκος Καζαντζάκης, Ασκητική

Το φως υμνήθηκε τόσο πολύ από τους ποιητές στην προσπάθειά τους να αποτυπώσουν τον χώρο της ανθρώπινης ψυχής και του πνεύματος. Αποτελεί σημείο αναφοράς στις εκδηλώσεις του ανθρώπου στην προσωπική και κοινωνική του ζωή μεταμορφώνοντας τις διαθέσεις και τα συναισθήματά του.

Στο συμπληρωματικό υλικό παρουσιάζονται ορισμένα έργα Ελλήνων ποιητών.

→ Παράδοση και την τέχνη (Θέατρο Σκιών)

«...Λευκό μου σεντονάκι, λάμπα μου τρελή ποια αγάπη τάχα μας φυσάει. Βάλε στην σκιά σου τούτο το παιδί που δεν έχει απόψε που να πάει», Διονύσης Σαββόπουλος

πηγή: Από τον δίσκο Δέκα χρόνια κομμάτια, Lyra 1975.

Στίχοι-μουσική: Διονύσης Σαββόπουλος
Μπορείτε να ακούσετε το τραγούδι [εδώ](#)

**Ιστορική
αναδρομή**

Μπορείτε να
δείτε και να
μάθετε για την
“Αλληγορία του
Πλάτωνα”
[εδώ](#)

● Η Αλληγορία του Σπηλαίου

Από τα πανάρχαια χρόνια των σπηλαίων μέχρι τη σύγχρονη ζωή, η τέχνη της δημιουργίας σκιών σε έναν τοίχο εξακολουθεί να υπάρχει. Πριν από περίπου 2.400 χρόνια, ο Πλάτωνας σε ένα από τα γνωστότερα έργα του την “Πολιτεία” (514a-520e), επιχείρησε να προσεγγίσει ζητήματα σχετικά με την πραγματικότητα και την όψη του κόσμου μέσα από την περίφημη αλληγορία του σπηλαίου. Η αλληγορία, με ήρωες τους φυλακισμένους που πίστευαν ότι ο πραγματικός κόσμος είχε σχέση μόνο με τις σκιές που αποκάλυπτε το λιγοστό φως στα τοιχώματα του σπηλαίου τους, έδωσε την ευκαιρία στον Πλάτωνα να μιλήσει για σοβαρά φιλοσοφικά θέματα σχετικά με την άγνοια, την πλάνη και την επίδραση της Παιδείας στην ανθρώπινη φύση.

● Θέατρο Σκιών

Το Θέατρο Σκιών και τα παιχνίδια με τις σκιές είναι το πιο παλιό είδος λαϊκού θεάματος.

Ως τέχνη αναπτύχθηκε τον 11ο με 12ο αι.μχ. στις χώρες της Ν.Α. Ασίας

Παίζεται με ημιδιαφανείς ζωγραφισμένες εικόνες συνήθως πάνω σε χαρτί, δέρμα ή άλλα ημιδιάφανα υλικά επάνω σε μια λευκή οθόνη που φωτίζεται από πίσω.

Οι καλλιτέχνες του Θεάτρου Σκιών χειρίζονται και κινούν τις φιγούρες κρατώντας τις ειδικές λαβίδες που είναι προσαρμοσμένες κάθετα πάνω τους, επιτυγχάνοντας κινήσεις που δίνουν την αίσθηση της ζωντανίας και της ευλυγισίας, μιμούνται διαφορετικές φωνές και ρόλους, τραγουδούν για τις ανάγκες της παράστασης συνοδευόμενοι με ζωντανή ορχήστρα.

Στην Ελλάδα το Θέατρο Σκιών έγινε γνωστό με τη μορφή του λαϊκού ήρωα “Καραγκιόζη”, περίπου το 1809.

Υλικά

- λευκό σεντόνι/κουρτίνα
- προβολέας ή φακός
- χαρτόνι
- μολύβι
- καλαμάκια
- ψαλίδι
- κόλλα

Μια παράσταση σκιών

Με ένα σεντόνι και με μια λάμπα μπορείτε να κάνετε πολλά παιχνίδια με τη σκιά σας και να προσφέρετε ένα απολαυστικό θέαμα στην οικογένειά σας.

Μπορείτε να κρεμάσετε ένα λευκό σεντόνι στην αυλή, το μπαλκόνι, το σαλόνι, το δωμάτιό σας ή να αξιοποιήσετε μια λευκή κουρτίνα, ήδη κρεμασμένη. Στη συνέχεια να μπειτε πίσω από το σεντόνι και λίγο πιο πίσω από εσάς να τοποθετήσετε τον προβολέα ή τον φακό. Έτσι μπορείτε να:

- παίξετε με το σώμα σας, κάνοντας διάφορες κινήσεις
- πειραματιστείτε με το μέγεθος της σκιάς (όσο πιο κοντά είστε στο φως τόσο μεγαλύτερη η σκιά σας)

- παίξετε με τα αγαπημένα σας παιχνίδια και τις σκιές τους,

Πηγή φωτογραφιών:

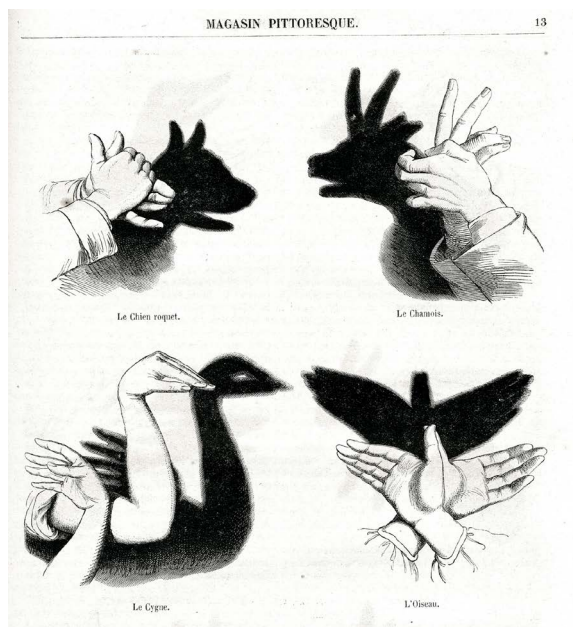
εικόνα 1
εικόνα 2

Μια παράσταση σκιών

- παίξετε με διάφορα αντικείμενα του σπιτιού
- παίξετε με τα κατοικίδια σας
- σκεφτείτε μια ιστορία και να την αναπαραστήσετε με παντομίμα ο χορέψετε στον ρυθμό του αγαπημένου σας τραγουδιού

- σχηματίστε φιγούρες διαφόρων ζώων με τα χέρια και το σώμα σας, ...και ό,τι άλλο φανταστείτε!!

Πηγή φωτογραφιών:

εικόνα 1
εικόνα 2
εικόνα 3

Με τα υλικά που σας προτείνουμε, μπορείτε να δημιουργήσετε δικές σας φιγούρες, να τις κόψετε και να τις κολλήσετε σε καλαμάκια! Αυτοί θα είναι οι ήρωες για να δημιουργήσετε μια ιστορία και να παίξετε με αυτούς. Ένα θέατρο σκιών στο σπίτι όλο δικό σας!!

- **Tip:** Μπορείτε επίσης να προβάλετε τις φιγούρες σας πάνω στον τοίχο ή στο πάτωμα!!! ;-)

ΛΑ

→ ΖΩ Σελίδα

Ποιήματα

ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ το φως και η πρώτη
χαραγμένη στην πέτρα ευχή του ανθρώπου
η αλήθεια μες στο ζώο που οδηγεί τον ήλιο
το φυτό που κελάηδησε και βγήκε η μέρα

Οδυσσέας Ελύτης,
Άξιον Εστί

Κύμα στο φως
Ξαναγεννάει τα μάτια
Όπου η Ζωή αρμενίζει προς
Τ' αγνάντεμα
Ζωή -

Οδυσσέας Ελύτης,
Του Αιγαίου

Α! το φως που σε στολίζει,
σαν ηλίου φεγγοβολή,
και μακρόθεν σπινθηρίζει,
δεν είναι, όχι, από τη γη.
Λάμπση έχει όλη φλογώδη
χείλος, μέτωπο οφθαλμός·
φως το χέρι, φως το πόδι,
κι όλα γύρω σου είναι φως.

Διονύσιος Σολωμός,
Ύμνος εις την ελευθερίαν

Εδώ το φως σε τούτα τα μάρμαρα
κακιά σκουριά δεν πιάνει
μηδέ αλυσίδα στου Ρωμιού
και στου αγριού το πόδι

Εδώ το φως εδώ ο γιαλός χρυσές
γαλάζιες γλώσσες

στα βράχια ελάφια πελεκάν
τα σίδερα μασάνε

Γιάννης Ρίτσος,
Δεκαοχτώ λιανοτράγουδα
της πικρής πατρίδας

...Χωρίς να 'ναι σοφός
κάνεις εικάζει τούτο τώρα που το φως
είδεν ο φύλαξ. Όθεν μη υπερβολή.
Καλό το φως· κι αυτοί που έρχονται καλοί·

Κ.Π Καβάφης,
Όταν ο Φύλαξ Είδε το Φως

Γιατί το Φως είναι ένα, αδιαίρετο,
κι οπουδήποτε νικήσει ή νικηθεί,
νικάει και νικιέται και μέσα σου.

Νίκος Καζαντζάκης,
Αναφορά στον Γκρέκο

